

GADA BALVA

Brīvība. Uzņēmība. Kompetence.

Kopš iestāšanās Turībā dzīve diametrāli pagriezusies citā virzienā

Renāte Cāne

Biznesa augstskola *Turība* piešķir apbalvojumu „Goda absolvents” septiņiem augstskolas absolventiem, tostarp arī absolventei, Biznesa augstskolas *Turība* docentei Renātei Cānei. Renātes Cānes gadījums ir unikāls – viņa Biznesa augstskolā *Turība* ir absolvējusi visus četrus studiju līmeņus – koledžu, bakalauru, maģistrantūru un doktorantūru. Studijas Renāte noslēdza 2014. gadā, kad aizstāvēja promocijas darbu „Latvijas dokumentālā kino komunikatīvo funkciju transformācija (1944 – 1990)”. Līdz šim viņa uzkrājusi vairāk nekā 20 gadu pieredzi komunikācijas nozarē. Profesionālās darbības pirmsākumi meklējami vēl iepriekšējā gadsimtā, kad Renāte uzsāka darbu Rīgas kinostudijā, kur sākotnēji bija montāžas režisore, bet vēlāk kļuva par dokumentālā kino režisori un scenāristi. Ir uzkrāta pieredze, arī vadot savu uzņēmumu un sniedzot konsultācijas biznesa attīstības, mārketinga, sabiedrisko attiecību un reklāmas jautājumos. Kopš 2005. gada Renāte Cāne aktīvi iesaistījusies jaunās paaudzes izglītošanā, lasot lekcijas Biznesa augstskolā *Turība* un arī citās Latvijas augstskolās. Akadēmiskās darbības laikā tapusi vairāki desmiti zinātnisko publikāciju latviešu un angļu valodā, galvenokārt par kino nozari un dažādiem tās darbības aspektiem – gan no komunikācijas, gan vadības viedokļa, tāpat ņemta dalība zinātniskās konferencēs Eiropas līmenī, vadītas lekcijas un semināri par mārketingu, reklāmu, zīmolvēderību un uzņēmējdarbību, izglītojot gan nozaru profesionāļus, gan mācībspēkus visā Latvijā. Renāte Cāne ir Latvijas Kinematogrāfistu savienības, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības un Latvijas Asociācijas sabiedrisko attiecību profesionāļiem biedre. Drīzumā izdevniecībā „Mansards” tiks izdota Renātes Cānes grāmata, kas tapusi, par pamatu ņemot viņas doktora disertāciju.

Renātei Cānei piešķirts apbalvojums GODA ABSOLVENTS Izglītībā un zinātnē, tāpēc pirms svinīgās balvu pasniegšanas ceremonijas, aicinājām absolventi uz sarunu, lai uzzinātu viņas viedokli par studiju laiku, izglītības nozīmi karjeras attīstībā un citiem aktuāliem jautājumiem.

Kāpēc Jūs izvēlējāties studēt *Turībā*?

Uz *Turību* atnācu ļoti sen – 2001. gadā. Bija vairāki iemesli. Pirmkārt, man gribējās kaut ko mācīties – biju sapratusi, ka vēlos to darīt. Pirms tam, padomju laikos, biju studējusi žurnālistiku, taču vēlējos kaut ko jaunu. Sapratu, ka nevaru iet uz Kultūras akadēmiju, kas būtu vistuvākā jomai, kurā iepriekš strādāju, jo tur par pasniedzējiem strādāja tuvi ilggadēji draugi un šķita diezgan muļķīgi iet pie viņiem studēt. Studiju vietas izvēles procesā aizbraucu uz kādu lielu, cienījamu augstskolu, taču tā vide mani neuzrunāja, un šo variantu atmetu. Tolaik *Turība* bija pirmā, kas studiju programmā iekļāva vārdu „reklāma”, piedāvājot koledžas studiju programmu reklāmas vadībā. Es nodomāju – ļoti labi, reklāma, vadība, mācīties gribas, iešu pamācīšos reklāmu! Protams, arī atbraucu uz augstskolu, lai saprastu, kā tad te izskatās, un tieši tad sapratu, ka šī ir tā vieta, kur vēlos studēt.

Uzskatu, ka students ir jāsaprot – par visu var vienoties un sarunāt, taču - būtiski, lai nezustu studiju kvalitāte.

Kāpēc tieši reklāma? Iepriekš Jūs strādājāt kino industrijā.

Kino es strādāju līdz deviņdesmito gadu vidum. Tajā laikā kino Latvijā lielā mērā beidzās, un es plūstoši pārgāju no šīs nozares uz reklāmu. Pati kā režisore sāku veidot reklāmas, arī producēt kampaņas. Tajā laikā reklāmas nozare tikai sāka veidoties. Pēc tam nokļuvu Baltijas Starptautiskajā bankā, kur strādāju kā reklāmas un mārketinga speciāliste. Vienā brīdī sapratu, ka lietas daru tikai pēc sajūtām, nevis tāpēc, ka zinu, kā tās jādara. Tad arī sapratu, ka man šī izglītība ir nepieciešama.

Visgrūtākais noteikti ir lielā slodze, pie kā es pati gan esmu vainīga – vadot divus uzņēmumus, rakstot disertāciju un pasniedzot lekcijas, esmu sevi pieradinājusi pie slodzes un vairs nespēju nevienam atteikt.

Jūs bakalaura un maģistra līmenī turpinājāt studēt uzņēmējdarbību. Kāpēc ne sabiedriskās attiecības?

Tolaik šādas iespējas nemaz nebija, taču es jebkurā gadījumā būtu izvēlējusies uzņēmējdarbību, jo sapratu, ka daudz ko nezinu un studijas sniedz milzums lietu, kas noder ikdienā. Mani tagadējie kolēģi ir bijuši mani pasniedzēji, piemēram, Anna Ābeltiņa un Anna Medne, arī citi. Katrā no studiju priekšmetiem sapratu, cik daudz manās zināšanās ir robu. Man pašai ir uzņēmums, kas darbojas jau 21 gadu. Pirmo uzņēmumu dibināju 1994. gada 1. aprīlī – tas darbojas nekustamo īpašumu jomā, tāpēc nedomājot gan bakalaura, gan maģistra līmenī izvēlējos uzņēmējdarbību.

Vienā brīdī sapratu, ka lietas daru tikai pēc sajūtām, nevis tāpēc, ka zinu, kā tās jādara. Tad arī sapratu, ka man šī izglītība ir nepieciešama.

Izglītība ietekmēja arī Jūsu karjeras tālāko attīstību. Kā Jūs kļūvat par lektori?

Kā kino režisorei man nekad dzīvē prātā neienāca, ka es varētu kādam lasīt lekcijas. Studēt atnācu ar visai lielu pieredzi reklāmā un mārketingā – izrādījās, ka pat lielāku nekā studentam pieklājas, tāpēc toreizējā Uzņēmējdarbības vadības fakultātes dekāne Solvita Vītola man piedāvāja sākt pasniegt lekcijas. Tas notika 2005. gadā, kad jau studēju bakalaura līmenī. Sākumā piekritu pasniegt vienu kursu, tad vēl vienu, un tā pašlaik esmu nokļuvusi līdz aptuveni 20. Līdz 2007. gadam strādāju kā ārštata lektore, taču tad, pēc maģistrantūras absolvēšanas, notika kaut kas, ko es pati joprojām nespēju izskaidrot – ar uzņēmējdarbības vadības diplomu attapos komunikācijas vadības doktorantūras programmā, kam līdzī nāca arī piedāvājums kļūt par štata mācītspēku. Doktorantūra tika atklāta tieši šajā gadā, un es jau biju „atspērusies” savā studenta dzīvē, tāpēc nodomāju – kāpēc neturpināt? Uz šo soli mani pamudināja arī

profesors Ainārs Dimants. Savu izvēli neesmu nožēlojusi ne mirkli – ja par biznesu man viss bija daudz maz skaidrs, tad komunikācijā, lai gan visu dzīvi esmu strādājusi šajā jomā, vēl bija, ko apgūt. Tagad varu apvienot zināšanas gan uzņēmējdarbībā, gan komunikācijā – jomās, kas šobrīd pasaulē ir visaktuālākās.

Kā šobrīd pāiet Jūsu ikdienu?

Man joprojām pieder namīpašumu bizness, turpinu sniegt konsultācijas mārketingā un uzņēmējdarbības attīstībā, piemēram, 2013. gadā izveidoju Jelgavas reģionālā tūrisma zīmolu, 2014. gadā izstrādāju Jelgavas pilsētas mārketinga stratēģiju un veicu komunikācijas auditu Ķekavas novada pašvaldībā – šo visu daru paralēli tam, ka ikdienu galvenokārt pavadu *Turībā*. Kā vieslektori un eksperti mani nereti pieaicina arī citas augstskolas. Tā, lūk, kopš iestāšanās *Turībā* dzīve diametrāli pagriezusies citā virzienā.

Kas, ikdienā strādājot par pasniedzēju, ir vislabākais un kas – visgrūtākais?

Visgrūtākais noteikti ir lielā slodze, pie kā es pati gan esmu vainīga – vadot divus uzņēmumus, rakstot disertāciju un pasniedzot lekcijas, esmu sevi pieradinājusi pie slodzes un vairs nespēju nevienam atteikt. Kāpēc? Jo man vienkārši ir interesanti! Man gribas to, man gribas šito, un tad sanāk, ka tā slodze vienkārši ir pārāk liela. Negribas arī „haltūrēt”, tāpēc reizēm sanāk sevi pamatīgi „izzmiegt”. Labākais ir tas, ka studenti dod pilnīgi citu skatu uz dzīvi – salīdzinot sevi ar citiem manas paaudzes cilvēkiem, kuri nepārstāv akadēmisko vidi, es reizēm šausminoties domāju par to, kādas ir viņu intereses un par ko viņi savā starpā runā. Es jūtu, ka joprojām neatpalieku no dzīves. Tas ir fantastiski, jo man ir gan pieredze, gan zināšanas, gan jauneklīgais skats uz lietām.

Kas ir, Jūsuprāt, lielākais sasniegums profesionālajā jomā, kamēr strādājat augstskolā?

Pagājušā gada 11. aprīlī aizstāvēju disertāciju, tagad lēnā garā sāku pierast pie tā, ka esmu doktore, kas man joprojām šķiet nedaudz neticami – doktora tituls taču ir kaut kāds TĀDS, bet es esmu tikai vienkāršs cilvēks. Tas man ir milzīgs sasniegums, kurā ieguldīti septiņi darba gadi. Kā otru lielāko sasniegumu uzskatu to, ka nu jau vismaz pēdējos četrus gadus studenti mani novērtējuši kā „A” jeb labāko pasniedzēju – tas ir ļoti augsts novērtējums. Godīgi sakot, tas spārno!

Vai tā ir arī motivācija darīt vairāk?

Ja es nepatīktu studentiem un studenti nepatīktu man, tad es neredzu jēgu te vispār atrasties. Es vienmēr saku, ka man ir nevis darba, bet īstas attiecības ar šo augstskolu.

Pagājušā gada 11. aprīlī aizstāvēju disertāciju, tagad lēnā garā sāku pierast pie tā, ka esmu doktore, kas man joprojām šķiet nedaudz neticami – doktora tituls taču ir kaut kāds TĀDS, bet es esmu tikai vienkāršs cilvēks.

Vai Jums ir vēl kāds mērķis, ko Jūs vēlētos sasniegt savā profesionālajā darbībā?

Tādu konkrētu mērķi nosaukt nevaru. Pati dzīve visu laiku piespēlē kaut ko foršu.

Tolaik Turība bija pirmā, kas studiju programmā iekļāva vārdu „reklāma”, piedāvājot koledžas studiju programmu reklāmas vadībā. Es nodomāju – ļoti labi, reklāma, vadība, mācīties gribas, iešu pamācīšos reklāmu!

Kas ir tās īpašības, kas Jūs raksturo kā pasniedzēju?

Citi saka, ka esmu prasīga; ir studenti, kuri no manis mūk pa gaiteniem, taču bez tā nav jēgas neko darīt. Tā kā pati ilgu gadus

esmu studējusi, es saprotu, ka cilvēki dzīvē var nonākt dažādās situācijās. Students nav tikai students, viņš ir arī cilvēks, tāpēc ir pilnīgi saprotams, ka var uzrasties dažādi darba pienākumi un tā tālāk. Uzskatu, ka students ir jāsaprot – par visu var vienoties un sarunāt, taču - būtiski, lai nezustu studiju kvalitāte.

Ja darba gūzmā atrodas brīvs brīdis, kā Jūs to pavadāt?

Šajā dzīvē tā ir lielākā problēma. Ja ir brīvs brīdis, esmu prom, mežā, pastaigāties. Iegādājos māju netālu no Rīgas, lai ikdienā varētu atrasties tajā vidē, bet nav pat bijis laiks uz to pārvākties. Daba ir tas, kas relaksē. Man gribētos iekopt dārziņu. Zeme jau ir, bet pats dārzs laikam būs tikai pēc vairākiem gadiem.

Vai Jūs plānojat vēl studēt?

Nekad nevar zināt. Vienu brīdi, kad studijas doktorantūrā tuvojās beigām, *Turībā* prorektors akadēmiskajā un zinātniskajā darbā bija Jānis Ēriks Niedrītis. Es aizgāju pie viņa un teicu, ka gribu stāties doktorantūrā uzņēmējdarbības vadībā. Viņš tā paskatījās uz mani un teica: „Zini, vienreiz pietiek!”.

